

ΤΡΙΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΙΔΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΝΕΟΦΥΤΟΥ Η΄ ΑΠΟ ΤΟ ΡΟΔΟΛΙΒΟΣ
(1833-+5 ΙΟΥΛΙΟΥ 1909)

Στην ιστορία των εκκλησιαστικών επαρχιών των Νομών Σερρών και Δράμας, θα συναντήσει κανείς, στη μετά την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως περίοδο, εκλεκτούς Ιεράρχες, οι οποίοι συνδεόμενοι καθιονδήποτε τρόπο με τις επαρχίες αυτές, καταξιώθηκαν στη συνείδηση του πληρώματος της Εκκλησίας μας, ανήλθαν στον Οικουμενικό Θρόνο και λάμπρυναν τη Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία και τη Ρωμιοσύνη.

Αναφέρομαι κατ' αρχάς στον πρώτο Πατριάρχη ύστερα από την Άλωση, στο Γεννάδιο Σχολάριο, ο οποίος για αρκετό διάστημα έζησε στο Μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου στο Μενοίκιο Όρος, όπου έγραψε ένα μεγάλο μέρος των συγγραμμάτων του και κοιμήθηκε και τάφηκε σ' αυτό.

Λίγα χρόνια αργότερα, ο Πατριάρχης Διονύσιος Α΄, Άγιος της Εκκλησίας μας, μετά την πρώτη όπως και μετά τη δεύτερη παραίτησή του από τον Οικουμενικό Θρόνο, αποσύρθηκε στο Μοναστήρι της Εικοσιφοίνισσας, όπου κι αυτός κοιμήθηκε και τάφηκε εκεί.

Πέντε Πατριάρχες διετέλεσαν Μητροπολίτες Σερρών, ο Μανασσής-Μάξιμος ο Δ΄, Χρυσάνθος ο Α΄, Γρηγόριος Στ΄ ο Φουρτουσιάδης, Άνθιμος Στ΄ ο Κουταλιανός και Γρηγόριος Ζ΄ ο Ζερβουδάκης. Από τη Ζίχνη έχουμε τρεις Πατριάρχες, στα τέλη του 15^{ου} και στις αρχές του 16^{ου} αιώνα, τον Ίωακείμ Α΄, τον Παχώμιο Α΄ και το Θεόληπτο Α΄.

Πολύ αργότερα, στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, ο Μητροπολίτης Δράμας Γερμανός (Μάιος 1831-Νοέμβριος 1835), επί της αρχιερατείας του οποίου οικοδομήθηκε το 1834 ο Ιερός Ναός των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Ροδολίβους, θα πατριαρχεύσει δύο φορές. Στην πρώτη πατριαρχία του, θα ιδρύσει το 1844 την Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης και στη δεύτερη πατριαρχία του θα ψηφισθεί ο δεύτερος Κανονισμός τής εν Χάλκη Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῆς Ἐκκλησίας, το 1853. Με αυτόν το Μητροπολίτη Δράμας και Οικουμενικό Πατριάρχη συνδέεται άμεσα και ο δικαίως εϋφημούμενος Οικουμενικός Πατριάρχης Νεόφυτος Η΄ Παπακωνσταντίνου, ο οποίος παρέμεινε στον Πατριαρχικό Θρόνο

για τρία χρόνια, από τις 27 Οκτωβρίου 1891 μέχρι τις 25 Οκτωβρίου 1894. Λείπει ακόμη, δυστυχώς, μία συνθετική και ολοκληρωμένη βιογραφία του λαμπρού αυτού Μακεδόνα Πατριάρχη.

Στις αρχές του 2009, μου γνωστοποιήθηκε ότι ο Δήμος Ροδολίβους προγραμματίριζε να τιμήσει τη μνήμη του Ροδολιβηνού Οικουμενικού Πατριάρχη Νεοφύτου Η΄, με τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την κοίμησή του (1909-2009). Τότε, μου έγινε και η πρόταση να μιλήσω για το βίο και το έργο του, μετά το Αρχιερατικό Μνημόσυνο. Αποδέχτηκα την πρόταση αυτή και η πρώτη μου φροντίδα ήταν να μεταβώ στην Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης, για να αναζητήσω ό,τι θα μου ήταν χρήσιμο για την καλύτερη ανταπόκριση στις προσδοκίες αυτών που με προσκάλεσαν.

Σε διάστημα τεσσάρων ημερών, 30-31 Μαρτίου και 1-2 Απριλίου 2009, με τη συμπαράσταση του τότε Ηγουμένου της Ιεράς Μονής Αγίας Τριάδος Χάλκης Μητροπολίτη Μοσχονησίων Αποστόλου και τώρα Μητροπολίτη Γέροντα Δέρκων, ερεύνησα στη Βιβλιοθήκη και στο Αρχείο της Ιεράς Θεολογικής Σχολής Χάλκης και η έρευνά μου αυτή δικαίωσε τις προσδοκίες μου. Στον *Κώδικα Τῶν Σχολαστικῶν Γυμνασμάτων Ἐμμέτρων τε καὶ καταλογάδην τῶν συντεθέντων ὑπὸ τῶν Μαθητῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας κατὰ το Θ΄. Σχολαστικόν ἔτος (1852-1853)*. Ὁ γενόμενος ἐπὶ πατριάρχου Γερμανοῦ Δ΄. Σχολαρχοῦντος Κωνσταντίνου Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως τοῦ Τυπάλδου. Ἐν ἔτει σωτηριῶ αωνγ΄ (1853), βρήκα τρία ενδιαφέροντα ιδιόγραφα κείμενα του Νεοφύτου, τα οποία ήταν άγνωστα μέχρι τότε στους ερευνητές.

Στο δεύτερο Κανονισμόν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. ΑἰΩΝΓ΄., ο οποίος εγκρίθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 1853, στο *Κεφάλαιον Ζ΄.*, όπου γίνεται λόγος *Περὶ τῶν Μαθημάτων*, ανάμεσα στα μαθήματα τοῦ Β΄. ἔτους περιλαμβάνονται και οι ι΄) *Συνθέσεις ἀπλαῖ (Βιογραφίαι, Περιγραφαί, καὶ ἠθικοὶ χαρακτήρες)*. Από τον Πατριάρχη Νεόφυτο ετοιμάστηκαν και περιλήφθηκαν στον Κώδικα (σσ. 521-530) οι εξής τρεις *Συνθέσεις*: 1) *Ἀπομνημονεύματα τῆς ἐμῆς βιοτῆς* (σσ. 521-524)· 2) *Τὰ περὶ τῆς κατὰ τό παγγαῖον ὄρος Βασιλικῆς τε Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Ἱεράς Μονῆς τῆς Εἰκονοφοινήσεως τῆς Εὐαγοῦς καὶ Περιφανοῦς* (σσ. 525-529)· και 3) *Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς καλῆς καὶ κακῆς συναναστροφῆς* (σσ. 529-530).

Στις 30 Μαΐου 2009, ημέρα Κυριακή, τελέστηκε στον Ιερό Ναό Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ροδολίβους πολυαρχιερατικό συλλεΐτουργο, στο οποίο συλλειτούργησαν εκτός από τον οικείο Ιεράρχη, Μητροπολίτη

Ο Πατριάρχης Νεόφυτος Η΄.

Ζιχνών και Νευροκοπίου Ιερόθεο, και οι Αρχιερείς Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου Προκόπιος, Σερρών και Νιγρίτης Θεολόγος, Σιδηροκάστρου Μακάριος και Ελευθερουπόλεως Χρυσόστομος. Μετά το τέλος της θείας Λειτουργίας τελέσθηκε Αρχιερατικό μνημόσυνο στη μνήμη του από Ροδολίβους καταγομένου Πατριάρχου Νεοφύτου Η΄ Παπακωνσταντίνου. Ακολούθησε Τρισάγιο στην προτομή του Πατριάρχη, στην κεντρική πλατεία του Ροδολίβους. Η παρουσίαση του έργου του Πατριάρχη έγινε στον κινηματογράφο Ρόδον. Στις εκδηλώσεις συμμετείχε η χορωδία της Βυζαντινής Μουσικής του Μαξιμείου Ιδρύματος της Ιεράς Μητροπόλεως Σερρών. Από την ίδια χορωδία εκτελέστηκαν, στο τέλος των εκδηλώσεων, εκκλησιαστικοί ύμνοι με Ιεροψάλτες από τον Ιερό Ναό του Αγίου Φωτίου Θεσσαλονίκης (ιδές και το Περιοδικό της Ιεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης «Ο Άγιος Νικήτας», Έτος ΙΘ΄, τεύχος 221, Ιούνιος 2009, σ. 196).

Αναφερόμενος στα πρώτα είκοσι χρόνια (1833-1853) της ζωής του Πατριάρχη, θα αρκесθώ σ' όσα γράφει ο ίδιος, τον Ιούνιο του 1853, στα *Απομνημονεύματα της έμης βιοτής*.

Για τον τόπο καταγωγής του, το Ροδολίβος, ο Ιωακείμ, όπως ήταν το βαπτιστικό του όνομα, είναι σαφέστατος: *Πατρίς μου μέν είναι χωρίον τι ραδολύβος καλούμενον, πρός Βορρῶν της άμφιπόλεως, της μεταξύ των δύο του Στριμόνος βραχιώνων κείμενον, και τέσσαρας περίπου ώρας της Δράμας απέχον γεννήτορες δέ, Κωνσταντίνος και Μαργαρίτα, οΐτινες έννέα υιούς έγέννησαν μεθ' ών και έμέ τρίτον τῷ 1833 βαπτισθείς δέ κατά τήν τάξιν της όρθοδόξου και άμώμου πίστεως ύπό τινος Δωροθέου Ίερομονάχου, ώνομάσθην Ίωακείμ.*

Στο τέλος των *Απομνημονευμάτων* του ο Ιωακείμ-Νεόφυτος σημειώνει και πάλι την καταγωγή του: *Έγγραφον κατά τήν έν Χάλκη θεολογικήν Σχολήν της Μ.(εγάλης) του Χ.(ριστου) Έκκλησίας κατά τό έτος αωνγ. Έν μηνί Ιουνίῳ Ίωακείμ π.Κωνσταντίνου έκ ραδολύβος της Μακεδονίας. Και στη σ. 628, στον πίνακα περιεχομένων, του κώδικα που περιλαμβάνονται τα τρία ανέκδοτα ιδιόγραφα κείμενα, διαβάζουμε: *Ίωακείμ Παπᾶ Κωνσταντίνου έκ Ραδολείβου Ζίχνης. Βιογραφία, 521-524 Περιγραφή της Ιεράς Μονής Εικοσιφοινίσσης, 525-530 (γράφει 529). Παραλείπεται η αναγραφή του τίτλου του τρίτου κειμένου *Περί των άποτελεσμάτων της καλής και της κακής συμπεριφορᾶς, 529-530.***

Στο *Δίπλωμα*, που έλαβε ο Νεόφυτος με *άριστα*, στις 6 Ιουλίου 1858, από τη Σχολή, όντας τότε Διάκονος, αναγράφεται ως *Ίεροδιάκονος Νεόφυτος Εικοσφοινισσιώτης, έκ Ζιχνών όρμώμενος.*

Αμέσως μετά την αποφοίτηση του Νεοφύτου, ακριβώς 41 μέρες αργότερα, στις 16 Αυγούστου 1858 εισήχθη στην ίδια Σχολή ο νεότερος αδελφός του (γεννήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 1837 στο Ροδολίβος)

Μελέτιος, κατά κόσμο Ανδρέας, ο οποίος έλαβε το Δίπλωμα επίσης με άριστα, στις 5 Ιουλίου 1864. Στο Δίπλωμά του αναγράφεται *Μελέτιος ό Ίεροδιάκονος Π:(απα) Κ.(ωνσταντίνου) Άριστόβουλος έκ Ροδολείβους Ήπαρχίας Δράμας όρμώμενος*. Ο ίδιος, στο τέλος των Άπομνημονευμάτων του σημειώνει: *Ήγγραφον έν Χάλκη τῷ 1859ῳ Μαΐου 3ῃ ό ένταῦθα (στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης) φοιτητής τῆς (θεολογικῆς) σχολῆς Μελέτιος ίεροδ(ιάκονος) Άριστόβουλος Μακεδών*. Ο Μελέτιος, στη συνθετική εργασία του *Περιγραφαί*, που έπρεπε να ετοιμάσει κατά το σχολικό έτος 1858-1859, επέλεξε ως θέμα, προφανώς την πατρίδα του: *Σύντομος περιγραφή τινῶν μερῶν τῆς έν Μακεδονία κώμης Ραδολύβης*.

Πανομοιότυπα των *Διπλωμάτων* των δύο αδελφών Διακόνων, Ιωακείμ-Νεοφύτου και Ανδρέα-Μελετίου, δημοσιεύει ο μακαριστός Μητροπολίτης Ζιχνών και Νευροκοπίου Σπυρίδων Κυβετός στην εργασία του *Νεόφυτος ό Η΄ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (έκ τῆς έπαρχίας Φυλλίδος)*, Νέα Ζίχνη 1997, στις σσ. 24 και 25.

Ο Νεόφυτος αναφέρει ότι οι γονεΐς του απέκτησαν εννέα γιους και ότι ο ίδιος ήταν τρίτος στη σειρά. Ο Διάκονος Μελέτιος μας πληροφορεί, για τον εαυτό του, ότι ήταν τέταρτος. Ο Παναγιώτης Παπακωνσταντίνου ήταν ακόμη ένας από τους γιους έμεινε στην Κωνσταντινούπολη και είναι γνωστό ότι ο γιος του Κωνσταντίνος Παπακωνσταντίνου έμεινε πλησίον του Πατριάρχη, μετά την παραίτησή του από τον Πατριαρχικό Θρόνο, στο σπίτι του, που είχε αγοράσει από το μεγάλπλουτο Ζαχαρία Ζαχάρωφ, στο νησί Αντιγόνη των Πριγκηποννήσων. Ένας ακόμη αδελφός του Πατριάρχη, ο Γεώργιος, διέμενε στην Κωνσταντινούπολη· ο αδελφός του Μιχαήλ έζησε στην Ελευθερούπολη· ένας άλλος αδελφός του, έμεινε στο Ροδολίβος, όπου έμεινε και ο αδελφός του Νικόλαος. Εγγονή του Νικολάου, από την πλευρά της μητέρας της, είναι η ενενηνταοκτάχρονη σήμερα (γεννημένη το 1914) Φωτεινή Σίμογλου, η οποία ζει στο Ροδολίβος και είναι η πιο στενή εν ζωή συγγενής του Πατριάρχη.

Εκτός από τους οκτώ αδελφούς, ο Πατριάρχης Νεόφυτος Η΄ είχε και δύο αδελφές, την Ελένη Βογιατζή και την Μαρία Παπαλάμπρου, όπως με πληροφόρησε ο Κυριάκος Σίμογλου, γιος της Φωτεινής Σίμογλου.

Συγγενείς του Πατριάρχη Νεοφύτου, κυρίως από το Ροδολίβος, αλλά και από την Ελευθερούπολη, με φιλικά τους πρόσωπα και συντοπίτες, οργάνωσαν προσκυνηματική επίσκεψη στην Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης, για να αποτίσουν φόρο τιμής στον Πατριάρχη τους. Με την ευλογία του Οικουμενικού Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου η επίσκεψη αυτή ορίστηκε για την 21 Ιανουαρίου 2012, ημέρα κατά την οποία εορτάζουν δύο Άγιοι Νεόφυτοι, ο Μεγαλομάρτυρας Νεόφυτος και ο Βατοπεδινός Άγιος Νεόφυτος ο Προσημονάριος. Για το Μεγαλομάρτυρα Νεόφυτο, επανεξέδωσε ο Πατριάρχης Νεόφυτος Η΄ το 1892, με δαπάνη του, από το

Πατριαρχικό Τυπογραφείο, την Ασματική Ακολουθία του, η οποία είχε εκδοθεί, για πρώτη φορά, το 1723 από το Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Αρτης Νεόφυτο. Τρισάγιο, στον τάφο του Πατριάρχη, που βρίσκεται στο Κοιμητήριο της Ιεράς Μονής Αγίας Τριάδος, έξω από το περιβάλλον τη Μονή-Σχολή και τον αύλειο χώρο τείχος, τέλεσε ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, ο οποίος υποδέχθηκε με θέρμη τους προσκυνητές, τους παρέθεσε γεύμα, στο οποίο παρακάθησε, και με το λόγο του τίμησε τη μνήμη του προκατόχου του στον Πατριαρχικό Θρόνο Νεοφύτου Η΄, ενός αγνού, συνετού, δικαίου και αγαθού Πατριάρχου της τελευταίας δεκαετίας του 19^{ου} αιώνα. Η δημοσιογράφος Αριάδνη Παπαφωτίου, παρουσίασε την προσκυνηματική αυτή επίσκεψη στις 24 Φεβρουαρίου 2012 στην Εφημερίδα των Σερρών *Παρατηρητής*, με τίτλο: *Πατριάρχης Νεόφυτος Η΄ εκ Ροδολίβου. Απόγονοί του και ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος τίμησαν τη μνήμη του στη Χάλκη.*

Από το 1831 ως το 1835 Μητροπολίτης Δράμας είναι ο μετέπειτα Πατριάρχης Γερμανός ο Δ΄, ο οποίος, ως Μητροπολίτης Δράμας, χειροτόνησε ιερέα τον Κωνσταντίνο, τον πατέρα του Ιωακείμ-Νεοφύτου, απ' όπου και το επίθετο Παπακωνσταντίνου. Την πληροφορία αυτή, για τη χειροτονία, μας τη δίνει ο τέταρτος γιος του, ο Ανδρέας, ο μετά ταύτα Διάκονος Μελέτιος. Για τον παπα-Κωνσταντίνο ο Ιωακείμ δεν κάνει καμία κρίση στα *Άπομνημονεύματά* του, ενώ ο Μελέτιος, στά δικά του *Άπομνημονεύματα*, αναφέρει ότι ήταν αυστηρός, στο βαθμό που η πατρική εξουσία, την οποία ασκούσε επάνω του, όταν έγινε έξι ετών και ύστερα, να αποβαίνει πιο πικρή με την πάροδο του χρόνου. Να τι γράφει ο Ανδρέας-Μελέτιος, στις 3 Μαΐου 1859, φοιτητής κι αυτός στη Χάλκη, στα δικά του *Άπομνημονεύματα*: *Μετά δέ ταῦτα γενόμενος ἔξα-ετής, μεταξύ τῶν κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐκείνην ἀμυδρῶν ἐνθυμήσεών μου, αἴτινες κατέλαβον τὴν πρώτην ἐν τῇ μνήμῃ μου θέσιν, ἐνθυμοῦμαι καὶ ὅτι συνησθάνθην τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἐξασκουμένην καὶ ὁσημέραι πικρὰν δι' ἐμέ ἀποβαίνουσαν, διότι ἐναντίον τῶν παιδαριωδῶν ἀξιώσε-ών μου ἀπηγόρευσεν εἰς ἐμέ τὴν συχνὴν πρὸς τὰς παιδιάς ἐνασχόλησιν καὶ ἤρξατο διδάσκειν μέ τὰ πρῶτα γράμματα κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ ἴδιος, ἔπειτα δέ διὰ διδασκάλου.*

Όταν ο Ιωακείμ-Νεόφυτος έγινε επτά ετών, το 1840, οι γονεῖς του τὸν παρέδωσαν στον Ιερομόναχο Δαμασκηνό, αδελφό του παπα-Κωνσταντίνου και Ιερομόναχο στην Ιερά Μονή Εικοσιφοίνισσας. Από το Δαμασκηνό, μέχρι την εφηβική ηλικία, δικάστηκε ο Ιωακείμ τα κοινά γράμματα, έμαθε καλώς την ανάγνωση και έτσι έγινε Αναγνώστης: *κατετάχθην, γράφει ο ίδιος, εἰς τὴν τάξιν τῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναγινω-σκόντων.*

Όταν ο Ιωακείμ έγινε έφηβος, εκδήλωσε στο θείο του τη σφοδρή επιθυμία να τον βοηθήσει να μεταβεί σε κάποιο σπουδαστήριο επί τῆ προϋποθέσει τοῦ νὰ τύχη διανοητικῆς ἀναπτύξεως. Στην αρχή ο θείος του Δαμασκηνός δέν συγκατετίθετο, εν τέλει όμως υπέκλυσε στις συνεχείς παρακλήσεις του Ιωακείμ και τον έστειλε εἰς τό σχολεῖον τό εὐρισκόμενον εἰς κομόπολιν τινα καλουμένην ἀληστράτιον.

Στη σχολή της Αλιστράτης για ένα έτος (1847-1848) είχε ως δάσκαλο τον Ιωάννη (Χαρίδημο) Ζαγοραίο, ο οποίος ήταν Σχολάρχης στην Αλιστράτη και τον Οκτώβριο του 1848. Ο Ιωακείμ εκφράζεται με σεβασμό και αγάπη για τον Ιωάννη Χαρίδημο, ο οποίος τον ωφέλησε πολύ με τα στοιχειώδη και τα προκαταρκτικά μαθήματα που του έκαμε.

Μετά τον αιφνίδιο θάνατο του Ιωάννη από τυφώδη ασθένεια, για ενάμιση περίπου χρόνο, μέχρι το 1850, τον Ιωακείμ ανέλαβε άλλος δάσκαλος, ο οποίος οὐδεμίαν ὠφέλειαν παρέσχεν εἰς τήν νεολαίαν, ὑπό τοῦ ὁποῖου τήν προστασίαν ἐνεπιστεύθη τόσον ἡ πρόοδος τῶν μαθημάτων, ὅσον καί ἡ βελτίωσις τῶν ἡθῶν αὐτῆς. Στο τελευταίο έτος της παραμονῆς του στην Αλιστράτη, ο Ιωακείμ ευτύχησε να έχει δάσκαλο τον Ιερομόναχο Χριστοφόρο Προδρομίτη, Σερραίο, αριστούχο πτυχιούχο της Χάλκης του 1849.

Η επίδραση του Χριστοφόρου στον Ιωακείμ ήταν άμεση· ήθελε οπωσδήποτε να μεταβεί στη Χάλκη ἐπί σκοπῶ, ὅπως γράφει, τοῦ νὰ τύχω, τῆς ἐφετῆς μοι ἐπιστημονικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἣτις διαπρέπει εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ διαπαιδευομένους. Και πάλι άρχιζε να πιέζει το θείο του Δαμασκηνό, χωρίς, όμως, αποτέλεσμα και τούτη τη φορά. Έτσι, ἔρωτι παιδείας φλεγόμενος, αποφάσισε να εγκαταλείψει την πατρίδα του, χωρίς την άδεια και την ευχή των γονέων του. Όταν έφθασε στη Θεσσαλονίκη άρχισαν οι δυστυχίες από την παράλογη απόδρασή του. Δεν είχε καμία προστασία, χωρίς να γνωρίζει κανένα, και τα λίγα χρήματα, που είχε, δεν επαρκούσαν για την Κωνσταντινούπολη. Αποφάσισε, λοιπόν, να μεταβεί με πλοίο στο Άγιον Όρος και να δανεισθεῖ χρήματα από συμπατριώτη του, για να πετύχει το στόχο του.

Το πλοίο βρέθηκε. Όταν ανοίχτηκαν στο πέλαγος, τα στοιχεία της φύσης εκδηλώθηκαν αγρίως. Έμειναν οκτώ νύχτες στη θάλασσα, ταιλαιπωρούμενοι δεινώς. Ένιωθαν τον κίνδυνο, το κλυδωνιζόμενο πλοίο να καταποντισθεῖ στο βάθος της θάλασσας. Τον Ιωακείμ άρχισαν να ενοχλούν και οι τύψεις της συνείδησης για την απόδραση. Τις πρωινές ώρες της ένατης μέρας, αφού επικράτησε ηρεμία, το πλοίο λοξοδρόμησε και προσάραξε στο ακρωτήριο της Πανάμης, της Επανομής. Ο δυστυχής Ιωακείμ, ακούοντας το όνομα Πανάμη, νόμισε ότι πρόκειται για τον ισθμό του Παναμά, οπότε άρχισε να σκέφτεται ότι το ξεκίνημα θα αύξανε τα δεινά. Ηρέμησε όταν έμαθε ότι βρισκόταν στην Επανομή.

Δύο μέρες αργότερα ξεκίνησε, παρέα μ' ένα δάσκαλο, για τη Θεσσαλονίκη, στην οποία έφθασε μετά όδοιπορίαν ἕξι ὥρων. Ευρισκόμενος σε αμηχανία και βλέποντας να διαψεύδονται οι ελπίδες του, αποφάσισε νὰ ἀπομακρυνθῆ εἰς τι μέρος ἢ εἰς κανένα μονήδριον ἵνα διέλθῃ τό ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς του ἡσύχως τοῦλάχιστον. Στην ἀπόφαση αὐτή ενισχύθηκε και ἀπό τις παροτρύνσεις γνωστοῦ του Διακόνου, στον ὁποῖον διέμενε. Ἐτσι, ξεκίνησαν να μεταβοῦν, προφανῶς, στο Μοναστήρι της Αγίας Αναστασίας, το ὁποῖο ἀπέιχε οχτώ ὥρες ἀπό τη Θεσσαλονίκη, ὅπως σημειώνει ο Ἰωακείμ-Νεόφυτος. Περιπλανήθηκαν στην πεδιάδα του Ανθεμούντα, τους ἐπίασε η νύχτα, δεν ἤξεραν πὸν πῆγαιναν. Αφοῦ πέρασε η νύχτα, μετὰ ἀπό πολύμοχθη οδοιπορία, ἐφθασαν στο Μοναστήρι. Κι ἐδῶ δεν ἔμεινε. Ὑπὸ τοῦ πρὸς τὴν παιδείαν ἔρωτος καταφλεγόμενος ἐπέστρεψε πάλι στή Θεσσαλονίκη, ἀπ' ὅπου, ἀφοῦ ἠρέμησε, πῆγε στήν Κωνσταντινούπολη, τό 1851, προσορμισθεῖς ὡς εἰς λιμένα γαλήνιον εἰς πατρικούς τινάς φίλους.

Στους πατρικούς φίλους πρέπει να περιλάβουμε τον πρῶην Πατριάρχη Γερμανό Δ', ο ὁποῖος χειροτόνησε σε ιερέα τον παπα-Κωνσταντῖνο, το Μητροπολίτη Δέρκων Νεόφυτο Βεγλερή, ο ὁποῖος ἀπό τις 22 Νοεμβρίου 1835 μέχρι τον Ιούνιο του 1842 ἦταν Μητροπολίτης Δράμας, ὅπως και το Σερραῖο Μελέτιο Σπανδωνίδη, ο ὁποῖος ἦταν Πρωτοσύγκελλος στη Μητρόπολη Δέρκων, στην υπηρεσία του Δέρκων Νεοφύτου Βεγλερή. Αὐτοῦ του Νεοφύτου το ὄνομα ἔλαβε αργότερα ο Ἰωακείμ Παπακωνσταντῖνου, ὅταν ἐγίνε η κουρά του σε μοναχό.

Ο Δέρκων Νεόφυτος, ἐραστής τῶν μουσῶν καί τῶν φιλομούσων θερμότατος προστάτης, ἀνέλαβε ὡς ὑπότροφο τον Ἰωακείμ, ὄχι μόνο για το ἔτος 1851-1852, στο Φανάρι, ἀλλά με ἐγγυητικό γράμμα εισηγήθηκε την εἰσαγωγή του στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης, ὅπως γίνεται γνωστό ἀπό το σωζόμενο εἰσιτήριο ἐγγραφο του τότε Σχολάρχη της Σχολῆς Μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Κωνσταντῖνου Τυπάλδου-Ἰακωβάτου.

Στις 15 Μαρτίου 1853 κοιμήθηκε ο ἐγγυητής προστάτης του Νεοφύτου, ο Δέρκων Νεόφυτος· ἐγγυητής προστάτης του Νεοφύτου, μετὰ την κοίμηση του Δέρκων Νεοφύτου, θα ἀναλάβει ο Σερραῖος Μελέτιος Σπανδωνίδης, ο ὁποῖος στις 13 Μαρτίου 1854 ἐγίνε Μητροπολίτης Ρασκοπρεσρένης (Raška και Prizren, στο Κοσσυφοπέδιο).

Παραθέτω, στη συνέχεια, τα τρία ιδιόγραφα κείμενα του λαϊκοῦ ἀκόμη, Ἰωακείμ Παπακωνσταντῖνου, ὅπως τα ἀντέγραψα το 2009, ἀπό τον Κώδικα του Αρχείου της Ἱεράς Θεολογικῆς Σχολῆς της Χάλκης, ἀπό τα ὁποῖα το πρῶτο φωτίζει τα πρῶτα εἰκοσι ἔτη της ζωῆς του Πατριάρχη, μέχρι την εἰσαγωγή του στην Ἱερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης.

Ἀπομνημονεύματα τῆς ἐμῆς βιοτῆς

(σελ. 521) Ἐπαντες μὲν φίλοι συμφοιτηταὶ ὁμολογοῦσι μὲν καλὸν τὸ βιογραφεῖν καὶ παλλὰς πολλαχῶς τὰς ὠφελείας παρέχον οὐχ ἥκιστα δέ τοις ἐπιχειροῦσι τὸν ἑαυτὸν βίον περιγράψαι, ἀλλ' ἐγὼ συνορῶν ὅτι ἵνα εὐμοιρήσῃ τις τῆς ἀληθοῦς περιγραφῆς τοῦ ἰδίου βίου, ὑπὸ πολλῶν ἀποκωλύεται, καὶ οὐχ ἦττον ὑπὸ τοῦ φιλαύτου, ὅπερ προστίθησιν εἰς ἑαυτὸ πολλά μὴ προσόντα αὐτῷ πλεονεκτήματα, πολλά δέ ἐλαττώματα μηδαμῶς νὰ κατανοῇ. Διὰ τοῦτο τὸ ἔργον τοῦτο καθίσταται κατ' ἐμὴν τοῦλάχιστον γνώμην δυσκολώτατον καὶ σχεδὸν εἰπεῖν δυσεφικτον. Καίτοι τοιούτων ὑπουσῶν ἀποκωλύσεων, ἄπτομαι τοῦ ἔργου τρεμούσῃ πάντως τῇ χειρὶ καὶ συνεσταλμένη τῇ καρδίᾳ, ὅπως τὰς ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ μου πράξεις περιγράψω, ἐντεῦθεν ποιούμενος τὴν ἀρχήν.

Πατρίς μου μὲν εἶναι χωρίον τι ῥαδολύβος καλούμενον, πρὸς Βορρῶν τῆς Ἀμφιπόλεως, τῆς μεταξὺ τῶν δύο τοῦ Στρυμόνος βραχιόνων κείμενον, καὶ τέσσαρας περίπου ὥρας τῆς Δράμας ἀπέχον. Γεννήτορες δέ, Κωνσταντῖνος Ἰερεὺς καὶ Μαργαρίτα, οἵτινες ἑννέα υἱοὺς ἐγέννησαν μεθ' ὧν καὶ ἐμέ τρίτον τῷ 1833 βαπτισθεὶς δέ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμώμου πίστεως ὑπὸ τινος Δωροθέου Ἱερομονάχου, ὠνομάσθην Ἰωακείμ. Γενόμενος δέ ἑπταετῆς παρεδόθη ὑπὸ τῶν γονέων μου εἰς τὸν πρὸς πατρός θεῖον μου διατελοῦντα εἰς τὴν Ἱερὰν μονὴν τῆς Εἰκονοφοινήσεως τῆς κατὰ τὸ παγγαῖον ὄρος. Παραλαβὼν λοιπὸν ὁ θεῖος ἡρξατό με διδάσκειν τὰ κοινὰ γράμματα οἷον ὀκτώηχον, ψαλτήριον, τὸν Ἀπόστολον κτλ. Ἀπὸ τῆς βρεφικῆς λοιπὸν μέχρι τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας, καθ' ἣν αἱ λογικαὶ δυνάμεις ἐπιχειροῦσι πως νὰ διευθύνωσι τὰς ἀλόγους, καταγινόμενος εἰς τὴν σπουδὴν τῶν κοινῶν γραμμάτων καὶ μαθὼν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν, κατετάχην εἰς τὴν τάξιν τῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναγινωσκόντων. Προϊόντος δέ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἡλικίας μου ἐπὶ τὰ πρόσω βαινούσης, ἤρχισα βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον νὰ αἰσθάνωμαι, ὅτι τὸ μόνον μέσον δι' οὗ ὁ ἄνθρωπος δύναται εἰς τὴν παροῦσαν τοῦ κόσμου ματαιότητα νὰ ἀποκτήσῃ εὐκλειαν, καὶ νὰ ἀποβῇ ὠφέλιμος αὐτῷ τε καὶ τοῖς περὶ αὐτόν, εἶναι ἡ παιδεία, διὰ τοῦτο παρεκάλουν νυχθημερόν τὸν θεῖον μου ἵνα μοι χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν καὶ τὰ μέσα νὰ μεταβῶ εἰς σπουδαστήριόν τι ἐπὶ τῇ προθέσει τοῦ νὰ τύχω διανοητικῆς ἀναπτύξεως. Ἀλλ' ὑποπτεύων ὁ θεῖός μου, μὴ ἀφεθῆς ἐλεύθερος, τοὔτέστιν ἀπαλλαχθεὶς τῆς ἐκ τοῦ συνέγγυς διηνεκοῦς αὐτοῦ ἐποπτείας, ἐμπέσω εἰς τὰ ὅποια συνήθως οἱ ἀπροστάτευτοι ἐμπίπτουσι, διὰ τοῦτο δέν συγκατετίθετο εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν παρακλήσεών μου. Τέλος πάντων διὰ πολλῶν μέσων κατέπεισα τὸν θεῖον μου ἵνα μοι χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν νὰ μεταβῶ τοῦλάχιστον εἰς τὸ σχολεῖον τὸ εὐρισκόμενον εἰς κωμόπολιν τινα καλουμένην Ἀλιστράτιον 4 ὥρας

ἀπέχουσαν τῆς Μονῆς. Εἰσαχθεῖς λοιπόν ἐν τῷ ῥηθέντι σχολείῳ ἠρξάμην τῆς σπουδῆς τῶν μαθημάτων ἀπὸ τοῦ Ἐνυπνίου τοῦ Λουκιανοῦ, καί ἐν διαστήματι ἐνός περιπίου ἔτους διήκουσα τὸν περὶ προσευχῆς λόγον τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τὸν πρὸς Δημόνικον τοῦ Ἰσωκράτους (sic), τὸν τοῦ Κέβητος τοῦ Θηβαίου πίνακα, καὶ τοὺς νεκρικοὺς διαλόγους τοῦ Λουκιανοῦ. Ἄλλ' ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Ἰωάννης ὀνόματι Ζαγοραῖος τὴν πατρίδα, ὁ πολ// (σελ.522) λὴν μοι τὴν ὠφέλειαν παρασχὼν διὰ τῶν στοιχειωδῶν καὶ τῶν προκαταρκτικῶν τούτων μαθημάτων δυστυχῶς μετὰ ὀκταήμερον τυφώδη ἀσθένειαν ἐκμετρήσας τὸ κοινόν χρέος (ὅπερ ἀπόκειται πᾶσιν ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις) κατέλιπεν ἡμᾶς στερουμένους διδασκάλου. Μετὰ παρέλευσιν δέ ἐνός καὶ ἡμίσεος ἔτους, εἰς τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου περιττόν νομίζω νὰ περιγράψω ὁποῖος καὶ πῶς ὑπῆρξεν ὁ διαδεξάμενος τὸν ἀποθανόντα διδάσκαλον, θεωρῶν ὡς οὐδενός λόγου ἄξιον τὸ νὰ ἀναφέρω πράξεις ἀνθρώπου, καὶ μάλιστα διδασκάλου, μηδεμίαν ὠφέλειαν παρασχόντος εἰς τὴν νεολαίαν, ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὴν προστασίαν ἐνεπιστεύθη τόσον ἢ πρόοδος τῶν μαθημάτων, ὅσον καὶ ἡ βελτίωσις τῶν ἡθῶν αὐτῆς. Μετὰ παρέλευσιν, λέγω, ἐνός ἔτους καὶ ἐπέκεινα εὐδοκίᾳ Θεοῦ Χριστοφόρος τις ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἀποπερατώνσας τὴν σπουδὴν τῶν μαθημάτων αὐτοῦ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀντικατέστη διδάσκαλος ἡμῶν, ὅς καὶ διαπρέπει περὶ πολλὰς ὁσημέραι τὰς ὠφελείας. Ὑπὸ τούτου λοιπόν τοῦ καλοῦ διδασκάλου, οὗ ταῖς χάρεσιν ὀφειλέτης εἰμί τε καὶ ἔσομαι ἄχρις οὗ καθορῶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἐν διαστήματι ἐνός ἔτους παρεδόθη τὴν Ἱερὰν Κατήχησιν, τὴν Ἱερὰν Ἱστορίαν τοῦ Γρηγοριάδου, Ἀριθμητικὴν, ἐκ τῶν παραλλήλων βίων τοῦ Πλουτάρχου τὸν Ἀριστείδην, καὶ τελευταῖον τὸ συντακτικόν, μεθ' ἐνός τῶν Ὀλυνθιακῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους. Διὰ τούτων δέ τῶν μαθημάτων ἐφ' ἱκανόν ἀναπτυχθεῖς, μετὰ πλείονος ἤδη ἐπιμονῆς ἐδεόμην τοῦ θείου, ὅπως συνεργήσας διὰ τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τὰ περὶ τὰ τοιαῦτα ἰσχύοντος ἀποκαταστήσῃ με ὑπότροφον ἐν τῷ ἐν Χάλκῃ Ἱερῷ σπουδαστηρίῳ τῇ θεολογικῇ σχολῇ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ τύχῃ τῆς ἐφετῆς μοι ἐπιστημονικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἥτις διαπρέπει εἰς τοὺς ἐν αὐτῷ διαπαιδευομένους. Ἄλλ' αἱ παρακλήσεις μου ὡς καὶ πρότερον, καθίσταντο ἀνωφελεῖς. Μηδενός λοιπόν μέσου δυναμένου νὰ μοι ἐγγυηθῇ ἐπιτυχίαν τοῦ ποθομένου, ἔρωτι παιδείας φλεγόμενος κατέλιπον τοὺς τόπους ἐκείνους τῆς πεφιλημένης πατρίδος μου καὶ ἔσπευσα πρὸς τὴν παιδείαν, ἄνευ τῆς ἀφέσεως καὶ εὐχῆς τῶν φιλοστόργων μου γονέων. Οὐκ εἰς μακρὰν δέ ἢ ὡς ἐκ ταύτης τῆς παραλόγου ἀποδράσεώς μου ἀγανάκτησις τῶν γονέων μου κατέλαβέ με καὶ με ἐπροξένησεν ὄχι ὀλίγας δυστυχίας, διότι μόλις εἰς Θεσσαλονίκην ἐλθὼν, εἶδον ἐμαυτὸν ἐστερημένον πάσης προστασίας, ἀποδημοῦντα εἰς ξένην γῆν, μηδένα εἰδότα,

έπομένως και τά όλίγα χρήματα άπερ μετ' έμοϋ έφερον ήδη έξηντλοϋντο και δέν έξήρουν προς τήν εις Κωνσταντινούπολιν άφιξίν μου. Έν τούτῳ λοιπόν δεινή καταστάσει κείμενος, άπεφάσισα νά πλεύσω εις όρος, και εκεί νά δανεισθῶ μερικά χρήματα έκ τινος τῶν πατριωτῶν μου και οϋτω εκείθεν νά διευθύνω εις Κωνσταντινούπολιν τό βήμά μου.

Άλλά μόλις πλεύσαντες μέρος τής θαλάσσης είδομεν περί τάς κορυφάς τῶν όρέων συμπυκνούμενα μέλανα και μεγάλα νέφη, τά όποια υπό τῶν άνέμων, οίτινες έπνεον όρμητικοί, ώθούμενα, και προχωροϋντα τήδε κακεισε ως δύο έχθρικά τάγματα, είχον σκοτίσει τόν // (σελ. 523) οϋρανόν, ήστραπτε προς τούτοις άδιακόπως, ήκούοντο βρονται υπόκουφοι μακρόθεν, ήρξατο ή βροχή και λαίλαψ όρμητικός επί τής θαλάσσης έξερόράγη. Και ή μέν βροχή έπιπτεν ραγδαία, τό δέ πλοιον άναπηδόν και περί έαυτό περιδινούμενον παρά μικρόν κατεποντίζετο και αυτό και ήμεεις εις τά βάθη τής θαλάσσης. Τότε δή τότε άρξαμένης τής τοϋ συνειδότος μου τύψεως, άνατεινών τήν ψυχήν εις τόν Θεόν, επικαλούμενος μετά συντετριμμένης τής καρδιάς τήν βοήθειαν τοϋ ύψίστου και τάς ευχάς τῶν γονέων μου ότε έβλεπον έμαυτόν προφανώς ότι έμελλον νά γείνω βρωμα τῶν ίχθύων τής θαλάσσης. Έν τοσοϋτῳ δέ μετά παρέλευσιν έννεά ήμερῶν καθ' άς περιεπλανώμην εις τά μεγάλα και άχανή πελάγη τής θαλάσσης, διασκεδασθείσης τής ταραχής αϋτῆς, ήτις τοσοϋτον μανιωδώς πρό μικροϋ έκυμαίνετο, και τής όποίας οί έκ τοϋ άναβρασμοϋ τῶν κυμάτων άφροί άναπηδώντες και λευκαίνοντες έπειτα δέ διαλυόμενοι εις ψεκάδας έπλήρουν τόν άέρα διαφανοϋς όμίχλης. Διαλυθείσης λέγω τής ταραχής και τοϋ άνέμου κοπάσαντος περί τόν όρθρον τής όγδόης νυκτός, καθ' ήν έφαίνετο ό οϋρανός αίθριος και γαληναίος, σκολιοδρομήσαν τό πλοιον κατηνέχθη επί τοϋ άκρωτηρίου τής Πανάμης, τοϋ όποίου τό όνομα ότε ήκουσα, υπέλαβον τόν ισθμόν τής Πανάμης τόν συνάπτοντα τήν βόρειον και με(ση)μβρινήν Άμερικήν. Ένταϋθα νέοι τρομοι, νέοι υποψίαι κατέλαβόν με. Ηρξάμην νά έννοώ, ότι έμελλεν ή Ήώς οϋχι νά έλαττώση, αλλά νά αυξηήση τά δεινά μου.

Πληροφορηθείς λοιπόν, ότι δέν ήτον ως ένόμιζον τό άκρωτήριο εκείνο ό ισθμός ό συνέχων τάς δύο χερσονήσους, άλλ' όνομασθέν οϋτως υπό τ' αϋτόθι κειμένου χωρίου οϋ τό όνομα Πανάμα, τέσσαρας σχεδόν ώρας τής Θεσσαλονίκης απέχον, προέκρινα ένταϋθα νά επανέλθω páλιν εις τήν Θεσσαλονίκην, ίνα μή και τό δεύτερον δοκιμάσω τόν κίνδυνον τής θαλάσσης. Έξελθών δέ αϋτῆς μετά τινος διδασκάλου υποστάντος τά αϋτά, άπερ και έγώ, ήλθομεν εις τό παρακείμενον χωρίον, ίνα εκείθεν εύρόντες ζῶα, επανέλθωμεν τήν έπιούσαν εις Θεσσαλονίκην. Άλλ' άμφοτεροι κεκημηκότες, και μή δυνάμενοι σχεδόν νά άναπνεύσωμεν έκ τε τῶν ταραχῶν, αίτινες εισέτι έβούουν εις τάς άκοάς ήμῶν, πρό πάντων δέ έκ τής άθλιότητος και σκληραγωγίας ήν υπέστημεν έν θαλάσση στερού-

μενοι τροφῆς. Διαιμείναμεν εἰς τό χωρίον ἐκεῖνον δύο ἡμέρας, μέχρις οὗ εἰς ἑαυτούς ἐπανελθόντες ἠψάμεθα τῆς εἰς Θεσσαλονίκην ὁδοῦ, εἰς ἣν καί μετὰ ὁδοιπορίαν ἕξι ὥρων ἐφθάσαμεν. Μετά μικράν αὐθις αὐτόθι διατριβήν μου ὅλως τῶν ἐλπίδων ἐψευσμένων, ἐν ἐσχάτῃ ἀμηχανία διεκείμην, διελογιζόμενην ὅτι ἡ ἀπόλαυσις τοῦ κόσμου τούτου κατανατᾶ οὐχί εἰς ἄλλο τι παρά εἰς δυσαρρεσκείας καί ὀκληρότητας. Τοιαῦτα διαλογιζόμενος ἠσθανόμην τήν ψυχὴν μου συγκινουμένην, καί ἀπεφάσισα μετὰ σταθερότητος νὰ ἀπαλαχθῶ (sic) τῆς τύρβης τοῦ κόσμου καί νὰ ἀπομακρυνθῶ εἰς τι μέρος ἢ εἰς κανέν μονήριον ἵνα διέλθω τό ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς μου ἡσυχῶς τοῦλάχιστον. Ἔτι δέ μᾶλλον παροτρυνθεῖς πρὸς τοῦτο ὑπό τινος Ἱεροδιακόνου // (σελ. 524) συνήθους μοι παρ' ᾧ καί διέτριβον, ἀπῆλθον εἰς Μονήν τινα 8. ὥρας τῆς Θεσσαλονίκης ἀπέχουσαν. Ἀλλά καί αὐθις τὰ ἐκ τῆς νέας μου ταύτης ὁδοιπορίας δεινά, θέλουσι πρωταγωνιστεῖ ἐν τῇ περιγραφῇ μου. Περί τήν ἐννάτην ἐξήλθομεν τῆς Θεσσαλ(ονίκης) ἀλλά πορευομένους μᾶς καταλαμβάνει ἡ νύξ. Κωλυόμενοι δέ τῆς πορείας ὑπό τοῦ σκότους, περιεπλανώμεθα εἰς πεδιάδα τινα, οἰκουμένην ὑπό νομάδων, ἀγνοοῦντες ποῦ διευθυνόμεθα, σιωπῇ φρικώδης, θλίψεις ἄφωνοι, οἰκτρόταται ἀναπτύξεις ἀπελπισίας κατεῖχόν με ὀλοσχερῶς. Τέλος ἀπηυδακρῶς ἔμεινον ἐξαπλωμένος εἰς τήν κλίνην τῶν θλίψεων καί δυστυχιῶν, καί κεκαλυμμένος με τό τριβώνιον μου ἀνέμεινον μετ' ἀνησυχίας ἕως οὗ ἡ ἡμέρα διαυγάσει. Παρελθούσης δέ τῆς νυκτός ταύτης, μετὰ πολύμοχθον ὁδοιπορίαν μόλις ἐφθάσαμεν εἰς τήν μονήν. Ἐνθα τοῦ πνεύματός μου ἡσυχάσαντος ἐκ τῶν κατά γῆν τε καί θάλατταν ταραχῶν καί κινδύνων ἀπεφάσισα νὰ διατελέσω ἐν αὐτῇ μονάζων, ἀλλ' ὑπό τοῦ πρὸς παιδείαν ἔρωτος καταφλεγόμενος, περιμανῶς κατέβαλλον πᾶσαν σπουδὴν πρὸς τήν τοῦ ἐφιεμένου μου ἐπιτυχίαν. Δι' ὃ καταλιπὼν τό Μονύδριον ἐπανῆλθον καί αὐθις εἰς τήν Θεσσαλονίκην τόν Κολοφῶνα τῶν δυστυχιῶν μου. Τὰ ἐκ τῆς δευτέρας ὅμως ταύτης εἰς Θεσσαλονίκην ἐπανελεύσεώς μου ἀποτελέσματα, εἶναι ἡ γενική τῶν ἐν ἀκαρεῖ ἐπελθόντων μοι δεινῶν ἡρεμία. Διότι ἐκεῖθεν ὀπωσδήποτε ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔμεινον ἐκτός φόβου προσορμισθεῖς ὡς εἰς λιμένα γαλήνιον εἰς πατρικούς τινας φίλους. Ἐφ' ᾧ πλήρης χαρᾶς ἀνεκφράστου ἐκάστοτε γιγνόμενος, στεντορία τῇ φωνῇ ἀποδίδωμι τήν εὐγνωμοσύνην εἰς τήν θεῖαν πρόνοιαν, ἣτις ἀπαλλάξασά με ἐκ τοιούτων δυστυχιῶν, αἵτινες ἀνακυκλούμεναι ἤδη εἰς τήν μνήμην πληροῦσί με φρίκης, με ἠξίωσε νὰ ἐπιτύχω ἀνδρός ἐραστοῦ τῶν μουσῶν καί τῶν φιλομούσων θερμοτάτου προστάτου, ὅστις ἐκ πρώτης ἀφετηρίας τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀφίξεώς μου, γνούς τὰ αἴτια ταύτης τῆς δραπετεύσεώς μου, οὐ μόνον ἐν τῇ προκαταρκτικῇ τοῦ γένους σχολῇ εἰσήγαγέ με χορηγῶν ἅπαντα τὰ πρὸς τήν σπουδὴν ἀναγκαῖα ἀναλώματα, ἀλλ' ὅπως τύχω διανοητικῆς ἀναπτύξεως ὅσον οἶόν τε μεθοδικῆς

καί τελείας εὐηρεστήθη νὰ μὲ ἀποκαταστήσῃ ὑπότροφον ἐν τῇ κατὰ Χάλκην θεολογικῇ Σχολῇ. Τό φιλόμουσον καί φιλόανθρωπον τοῦ ἀνδρός τούτου, ἀρκούντως ἀπεδείχθη εἰς ἐμέ. Δι' ὃ καί ὑπερευγνωμονῶν, ἀνάγραφτον ἔσαεἰ πρὸς τόν ἐμόν εὐεργέτην διασώσω τὴν χάριν.

Ἐγραφον κατὰ τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Μ. τοῦ Χ. Ἐκκλησίας κατὰ τό ἔτος αὐγῶν: Ἐν μηνί Ἰουνίῳ

Ἰωακείμ π.Κωνσταντίνου

Ἐκ ῥαδολύβου τῆς Μακεδονίας.

**(σελ. 525) Τά περί τῆς κατὰ τό παγγαῖον ὄρου Βασιλικῆς
τε Πατριαρχικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς
Εἰκονοφοινήσεως τῆς Εὐαγοῦς καί Περιφανοῦς.**

Προοίμιον

Ἡ βαθεῖα εὐγνωμοσύνη, ἣν ἐν τοῖς στέρνοις μου ἔχω ἐναποτεταμιευμένην διὰ τὰς ἀπειρούς εὐποιίας, ἅς παρὰ τῶν ἐν τῇ περιφανεῖ Μονῇ τῆς Εἰκονοφοινήσεως διατελούντων σεβασμίων πατέρων ἀπελάμβανον κατὰ τὴν αὐτόθι διατριβὴν μου, ὑπαγορεύει μοι ἤδη, πολλῶν ἀντικειμένων τὴν περιγραφὴν τοῦ Σεβαστοῦ ἡμῶν διδασκάλου προτιθέντος, προελεσθαι τὴν περιγραφὴν ταύτης τῆς εὐαγοῦς Μονῆς, τῆς ὡς ἄλλης Νέας Σιών ἐπὶ τό τοῦ Παγγαίου ὄρους κειμένης. Ἀλλὰ πῶς τόν ταύτης μου τῆς εὐγνωμοσύνης φόρον προθέμενος προσενεγκεῖν ταύτῃ τῇ περιωνύμῳ Μονῇ, ἣν περ ἡ τοῦ Θεοῦ ἀπειράνδρος Μήτηρ ἠρετίσατο πρὸς κατοικίαν ἑαυτῆς, ἅπτομαι ἔργου ἀνωτέρου τῶν δυνάμεών μου; ἀνωτέρου καθότι τῷ τοιαύτῃν πραγματεῖαν πραγματευομένῳ, μεγάλην τε ψυχὴν καί περοεῖμονα διάνοιαν ἐκτέον, ὧν πένης εἰμί ἐγὼ καί πηγῶν δέ παντάπασιν ἄπειρος, καθότι νῦν «οὐρεὰ τε σκεόεντα θάλασσά τε ἠγήεσσα διῖστᾶσί με τῶν κόλπων ταύτης τῆς πνευματικῆς μου πατρίδος, ἐν ἣ ἡ πρῶτον ἐτρέφην τὴν πνευματικὴν τροφήν τὴν θεῖαν φημί ἀμβροσίαν.

Ἄλλ' ὦ Σεβασμία Εἰκῶν τῆς Παντασσης Θεοτόκου τῆς ἐπὶ σανίδος δίχα χρωμάτων μορφωθείσης, ὑπό πιστῶν τε ἀπάντων προσκυνουμένης, πρὸς Σέ τὰς ἐγκαρδίας μου νεανικὰς ἐλπίδας ἀνατείνω. Ἐνίσχυσον καί ἔγειρόν με ἐκ τῆς ἔνεκα τῶν ἐλλείψεων τούτων ἀμηχανίας, καί εἰπέ, μὴ φοβοῦ ὁ παῖς μου, εἴσελθε ἐν τῷ σκηνώματί μου καί περιγράψον αὐτό ὅτι ἐγὼ διὰ παντός μετὰ σου εὐλήπτρια καί ἀντιλήπτρια εἰμι.

Τὴν ἀρχὴν ἤδη τῆς περιγραφῆς τῆς περιωνύμου ταύτης Μονῆς ποιούμενος, ἀναγκαῖον ἐνόμισα ὅπως μικρὸν τὴν προσοχὴν ἐπιστήσω γε-

ωγραφικῶς ἐρευνῶν τά περί τῆς θέσεως τοῦ ὄρους τούτου, ἐν ᾧ τό τῆς Θεοτόκου θεῖον ἐνδιαίτημα ἄνωθεν καί ἐξ ἀρχαίων χρόνων ἐσκήνῳται, καθότι καί ἡ τάξις αἰτεῖ καί ὁ λόγος αἶρει, καί ἐπομένως πᾶς ὅστις περί οἰουδήποτε ἀντικειμένον πραγματεύεται, δεόν πάντως ἵνα προσδιορίσῃ ποῦ καί πῶς τό περί οὗ ὁ λόγος. Ἐντός λοιπόν τῆς Μακεδονίας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Στρυμόνος καί Νέστου τῶν ποταμῶν διά τῶν ὀρίων τῆς Θράκης μέχρι τῆς ἀπέναντι παραλίας τῆς νήσου Θάσου τῆς ὑπό Φοινίκων οἰκησθείσης «ἀποικίῳμην δέ καί εἰς Θάσον, ἐν τῇ εὐρον ἱερόν Ἡρακλέους ὑπό Φοινίκων ἰδρυμένων (sic) οἱ κατ' Εὐρώπης ζήτησιν ἐκπλεύσαντες Θάσον ἔκτισαν» εὐρηται τό Παγγαῖον ὄρος, ὅπερ ἀπό Παγγαίου τοῦ Ἄρεως καί τῆς Κριτουβόλης τό ὄνομα ἔσχηκεν. Διότι οὗτος, ὁ Παγγαῖος, τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ συγγενόμενος καί ἀθυμῖα ὕστερον συσχεθεῖς, ἀνεῖλεν ἑαυτόν εἰς τό ὄρος Καρμάνιον ὅπερ ἐντεῦθεν Παγγαῖον κέκληται. Παρά τας τούτου νοτίους // (σελ. 526) ὑπορείας ἐπί λόφῳ κείνται τά λείψανα καί τό ἀμφιθέατρον, τά ὁποῖα φανερώουσι τήν λαμπρότητα τῆς πόλεως τῶν Φιλίππων, ἧτις ἐπί τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ὑπῆρξεν ἐπίσημος καί μία τῶν πρωτίστων τῆς Μακεδονίας πόλεων. Εἰς τά πέριξ αὐτῆς ἐγένετο ἡ φοβερά καί αἱματώδης μάχη, καθ' ἣν κατετρωπώθησαν (sic) ὁ Βροῦτος καί ὁ Κάσσιος, ὑπό τοῦ Καίσαρος, καί Ὁκταβίου τοῦ καί Σεβαστοῦ μετά ταῦτα ὀνομασθέντος *augustus*, ἐπί τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Στρυμόνος μεσημβρινῶς τῆς Κερκινίτιδος λίμνης, εὐρηται ἡ Ἐμπολις πενιχρά πολίχνη ἔνθα φαίνονται τά ἐρεῖπια τῆς Ἀρχαίας καί Ἐπισήμου Ἀμφιπόλεως τῆς ὑπ' Ἄγνωτος τοῦ Νικίου κτισθείσης. «καί αὐθις ἐνόσ δέοντι τριακοστῷ ἐλθόντες οἱ Ἀθηναῖοι, Ἄγνωτος τοῦ Νικίου οἰκιστοῦ ἐκπεμφ(θ)έντος, Ἡδῶνας ἐξελάσαντες ἔκτισαν τό χωρίον τοῦτο, ὅπερ πρότερον ἐννέα ὁδοί ἐκαλοῦντο, ἧτις πρὶν ἢ ὑπό τῶν Μακεδόνων ὑποταχθῆ, ὑπῆρχε Ἀθηναίων ἀποικία». «τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Βρασίδας ἔχων τούς ἐπί Θράκης ξυμμάχους, ἐστράτευσεν εἰς Ἀμφίπολιν τήν ἐπί Στρυμόνι ποταμῷ Ἀθηναίων ἀποικίαν. Ἡροδοτ. Φίλιππος ὁ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου πατήρ ταύτην αὐτόνομον καί ἐλευθέραν τῆς τῶν Ἀθηναίων ἐπιρροῆς τό κατ' ἀρχάς κηρύξας, μετ' οὐ πολύ ἐκυρίευσεν αὐτήν.

Δυτικῶς αὐτοῦ κείται ἡ περίφημος καί ἐμπορική πόλις αἱ Σέρρῳαι καί Σύρις τό πάλαι καλουμένη ἐπί τινος τερπνῆς καί εὐφόρου θέσεως, λαμπρῶς ὠκοδομημένη, ἐγγύτερον δέ αὐτοῦ εὐρηται τό Δάτον Καβάλα τανῦν καλούμενον ἐντός τοῦ κόλπου τῆς Πιερίας ἐξ ἧς κατήγετο καί ὁ Ὅρφεύς. Καί ταῦτα μὲν τά περί τοῦ Παγγαίου κατά τήν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου μου πρόθεσιν. Περί δέ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἡ ἐν αὐτῷ Εὐαγεστάτῃ τῆς Θεοτόκου μονή καθίδρῳται, καί ἐπί τίνος προσέτι Βασιλέως, οὐδέν περί τούτου βέβαιον καί ἀκριβές ἔχομεν εἰπεῖν καθότι ὁ χρόνος, εἰς τοῦ ὁποῖου τήν δύναμιν οὐδέν τό ἀνθιστάμενον, ὡς χεῖμαρῶρος πᾶν τό προστυ-

χόν παρασύρων, πᾶσαν περί αὐτοῦ τοῦ οὐσιώδους ἀντικειμένου ἀληθῆ μαρτυρίαν, κατέλειπε διατελοῦσαν κεκαλυμμένην ὑπό ζοφοδέστατον (sic) τῆς λήθης μανδύαν. Ἐκ τινων δέ ἀμυδρῶν ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς ἐπιγραφῶν εἰκάζεται ὅτι περί τῆ ὀγδόῃν μετὰ Χριστόν ἑκατονταετηρίδα, Γερμανός τις τὴν προσηγορίαν, τὴν κοσμικὴν τῆς παρούσης ματαιότητος καὶ χαμαιζηλίας τύρβην ἀποθέμενος, καὶ ὁσιότητος καὶ δικαιοσύνης εἰς ἄκρον ἐλληλακῶς, ἐν τῇ πέραν τοῦ Ἰορδάνου Παλαιστίνῃ ὑπαιθρὸς τὸν πλεῖστον χρόνον διητάτο, περί τὴν ἀρετὴν καὶ ἐγκράτειαν ἐξασκούμενος. Θεῖω δέ νεύματι ταύτην ἐγκαταλιπὼν, ἤψατο τῆς εἰς Μακεδονίαν ὁδοῦ πρὸς οἰκοδομὴν Μονῆς, ἔνθα μετὰ πολύμοχθον ὁδοιπορίαν ἀφικόμενος, καὶ τὰ ταύτης ὄρη καὶ δάση περιδραμῶν, ἐν ἐσχάτῃ //(σελ. 527) ἀμηχανία διέκειτο, ἀγνοῶν τὸ κατὰ θεῖαν βούλησιν προσδιορισθέν μέρος, πρὸς ἴδρυσιν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς. Οὕτω δέ ἐν μέσῳ βουνῶν καὶ φάραγγος δασώδους εὗρισκόμενος ὁ τοῦ Θεοῦ θεράπων Γερμανός, καὶ οὐδεμίαν οὐδαμῶθεν προσδοκῶν βοήθειαν, οὐδαμῶς τῶν πρὸς ὕψιστον ἐπαύσατο ἐλπίδων, ἀλλ' ὑπὸ τούτων μάλιστα γλυκῶς παραμυθούμενος, τὸ μὲν σῶμα ὑπὸ τὰ σκιαρὰ τῆς ἐσπερίας γῆς δάση καταλείπων, τὴν δέ ψυχὴν εἰς τὸν αἰθέρα τῶν οὐρανίων ἀνυψῶν αἰσθημάτων, πηγὰς ἰκεσίου πρὸς Θεὸν ἀρύετο φωνῆς, ἵνα ἐμφανές αὐτῷ τὸ κατ' εὐδοκίαν αὐτοῦ εὐδοκηθέν μέρος καταστήσῃ. Ἐνταῦθα δὲν δύναμαι νὰ παραστήσω πόσῃν χαρὰν ἔλαβε ὁ Ἅγιος, ὅτε εὐθετον (;) πυρὸς στήλην γῆθεν πρὸς οὐρανὸν διαρῶρήδην ἀνατείλασαν ἰδῶν, ἐπέγνω τὸ μέρος τὸ πρὸς τὴν τοῦ Ἱεροῦ τούτου τεμένους οἰκοδομὴν. Ἄλλ' ὅσον ἐπὶ τούτῳ εὐφράνθη, τοσοῦτῳ μᾶλλον, ὅτε τὴν τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ καταβολὴν μετὰ σπουδῆς τῶν συνεργατῶν ποιουμένων, οὓς αὐθωρεῖ ἐκ τῶν ἐγγύς κωμῶν πόντων ἐπὶ τούτῳ ἐπήγαγε, ἀένναος ὕδατος πηγὴ ἀνέβλυσεν, ἣτις μέχρι νῦν διατελεῖ ὑπὸ θόλου κεκαλυμμένη, ὑπεράνω τοῦ ὁποῦ ἴσταται ὁ ναός. Ἀποπερατώσαντες δέ τὸ ἔργον, ἀπῆλθον εἰς τὸ ὄρος ἐπὶ τῇ προθέσει τοῦ νὰ τύχῃσι καταλλήλων σανίδων πρὸς κατασκευὴν δύο εἰκόνων τὴν μὲν διὰ τὸν δεσπότην καὶ σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὴν δέ διὰ τὴν Δέσποιναν ἡμῶν Θεοτόκον Μαρίαν. Ἄλλ' ἐνῶ τὴν ὑπὸ τοῦ ὀσίου διὰ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου προσδιορισθεῖσαν σανίδα οἱ συνεργάται ἐτόρνενον, αἴφνης αὕτη ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς βάσεως ἐσχίσθη. Τοῦτο οὐ μικρὰν τὴν λύπην ἐνεποίησε τῷ ὀσίῳ, ὅστις μετὰ τῶν τεκτόνων ἀπῆλθεν πρὸς ἀνζήτησιν ἐτέρας, φύλακα τῶν ἐπίπλων αὐτῶν καταλιπόντες παιδίον τι τοὺς πόδας βεβλαμμένον. Πρὸς τοῦτο ἡ Θεοτόκος ἐν σχήματι περικαλλοῦς γυναικὸς ἐχούσης ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς ἀγλαόμορφον παῖδα ἐφανισθεῖσα, ἐθεράπαισε καὶ ἔπεμψεν αὐτὸ πρὸς τὸν ὀσιον, ἵνα ἀναγγεῖλῃ αὐτῷ ὅτι ἡ σχισθεῖσα Σανὶς ἦτο κατάλληλος. Τότε δέ ἐπανελθὼν ὁ ὀσιος εὗρεν ἐπὶ τῆς ἀτορνεύτου καὶ ἐσχισμένης σανίδος τὴν ἀειπάρθενον ἐξωγραφημένην ἀχειροποιήτως, φοινικοῦν ἔχου-

σαν χρώμα, ὅθεν καί ἡ τῆς Μονῆς ἐπωνυμία, Εἰκονοφονισσα. Πλήρης οὖν χαρᾶς ὁ ὄσιος γενόμενος καί οἱ σύν αὐτῷ ἐργάται, προθυμότερον ἠσπάσαντο τό ἔργον, ὅπερ ἐντός ὀλίγου ἤγαγον εἰς πέρας. Ἀλλά τοῦ ὀσίου χρημάτων παντελῶς στερουμένοι, καί μὴ δυναμένου πόθεν τήν ἀπότισιν εἰς τοὺς τέκτονες ποιῆσαι, ὀργισθέντες οὗτοι, ἀνιλεῶς καί ἀπανθρώπως διά τοῦ φιλιππικοῦ πεδίου ἔσυρον δέσμιον, ἵνα ὑπό δίκην αὐτόν ἀγάγωσι. Τότε κατά θεῖαν οἰκονομίαν διέβαινον αὐτόθεν βασιλικοί τινες τῶν Ῥωμαίων ὑπουργοί, οἵτινες τήν τούτων αἰτίαν μαθόντες, ὡς θεαταί τῆς τραγικωτάτης ταύτης σκηνῆς γενόμενοι, πρὸς μὲν τοὺς τέκτονες ἀπέτισαν τόν μισθόν, τόν δέ ὄσιον τῶν δεινῶν ἀπαλλάξαντες, καί ἀρκετήν ποσότητα χρημάτων αὐτῷ χορηγήσαντες, ἀπῆλθον // (σελ. 528). Ἀλλά μετὰ παρέλευσιν μικροῦ χρόνου, πᾶσαν τήν βιοτικήν ἀποθέμενοι μέριμναν, ἐπανῆλθον παρὰ τῷ ὀσίῳ πρὸς ἐξάσκησιν τῆς μοναδικῆς πολιτείας, παρ' οὗ καί μοναχοί καρέντες μετωνομάσθησαν ὁ μὲν Νικόλαος ὁ δέ Νεόφυτος, τῶν ὁποίων καί μέχρι σήμερον κατά πᾶν Σάββατον μνεῖα ἐπιτελεῖται.

Μετά τήν ἔκθεσιν τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τοῦ Παγγαίου ὄρους, καί τῶν πρώτων τῆς Μονῆς κτητόρων, πᾶσαν περαιτέρω διατριβήν, περί τήν ἔρευναν τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους διαφόρων μεταβολῶν καί καταστάσεων, ἅς ὑπό τε τῶν ἀλλοφύλων καί τῶν ληστρικῶν ἐπιδρομῶν, ὀλοκλήρους σχεδόν αἰῶνας ὑφίστατο, περιιτήν νομίζω, καί διά τήν περί ταῦτα ἀκριβοῦς γνώσεως ἔλλειψίν μου, καί ἐπομένως παρέκβασις ἴσως ἤθελεν εἶσθαι τό νὰ εἰσδύσω εἰς τήν ἀφήγησιν τῶν δεινῶν τῆς χρονικῆς ἐκείνης περιόδου, ἐνῶ τήν περιγραφήν καί οὐχί τήν ἱστορίαν αὐτῆς ἐπεχείρησα. Ἡ Εὐαγῆς λοιπόν αὕτη Μονή τήν ὁποίαν μνημονεύομεν δέν ἔχει τόσον λαμπράς οἰκοδομάς, πλὴν τοῦ Ναοῦ ὅστις πρό πολλῶν μὲν ἐτῶν ὑπό τινος ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας ᾠκοδομήθη, ἤδη δέ, οὐκ οἶδα, τίσιν ἀναλώμασι μεγαλοπρεπῶς ἀνακωδόμεται εἰς τό καθολικόν καί δύο Νάρθηκας ὑποδιαιρούμενος, καί ἡ μὲν τοῦ καθολικοῦ στέγη συνισταμένη ἐκ τεσσάρων μολυβδοσκεπᾶστων θόλων ἐπί τεσσάρων μεγίστων κιόνων ἐπερείδεται. Τό δέ ἔδαφος ὑπό μεγίστων μαρμάρων, πεποικιλμένων ἐν μέρει διά παντοίου χρώματος λίθων, κατέστρωται· τό δέ καθολικόν καί ὁ ἔσω νάρθηξ ἀνά τρεῖς ἔχουσι πύλας, ὁ δέ ἔξω νάρθηξ καλύπτεται ὑπό θόλων ἐπί 16: κιόνων ἐπερειδομένων, ἄνωθεν δέ αὐτῶν εἰσι δύο εὐμεγέθη περεκκλήσια, ἀμφοτέροθεν δέ τοῦ Ἱεροῦ βήματος, ὑπάρχουσι δύο σκευοφυλάκια δεξιόθεν τῶν ὁποίων κατ' εὐθείαν γραμμὴν ὑψοῦται τό κωδωνοστάσιον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου κομψῶς κατασκευασμένον ἐπτά Ἱερούς κώδωνας ἔχον ἀνηρτημένους ἐπί δέ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ εὐρίσκεται καί ἡ ἀκόλουθος ἐπιγραφή. «Νικόλαος Κύρ Δούμπας ἐκ πόλεως Σερόρων σύν τῇ αὐτοῦ συμβία φιλτάτων τε υἱῶν ἐκ τῆς ἐκ θεμελίω δαπάνης δι' ἀδράς, κάλλιστον καμβαναρίον ὅπερ εἰσορᾶς. Εὐγε σοι με-

γαλέμπωρ δώη δέ σοι ὁ θεός τῆς ἄνω βασιλείας ἐπιτυχεῖν πιστῶς.»

Ἡ ὅλη δέ μονή ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο μέρη ὧν εἰς τό ἕτερόν ἐστιν ὠκοδομημένα τά τῶν μοναχῶν οἰκήματα καί τό ἡγουμενίον (sic), εἰς δέ τό ἕτερον τοῦ τῶν ὑπηρετῶν τῆς Μονῆς. Ὑπάρχουσι δέ προσέτι καί ἐπτά παρεκκλήσια, μία λαμπρά βιβλιοθήκη ἐμπεριέχουσα πολλά πολυλοῦ λόγου ἄξια βιβλία· πολλά δέ καί ἐκ μεμβράνης χειρόγραφα· μέγαν δέ παρέχουσιν εἰς τόν θεατήν θαυμασμόν, οἱ τήν μονήν περικυκλοῦντες λειμῶνες, ἀμπελῶνες, καί δρυμῶνες.

Πολλά καί ἄλλα ἄξια περιγραφῆς ὑπάρχουσιν ἐν τῇ Μονῇ, ἀλλά μί ἔχων ἀκριβῆ τούτων γνῶσιν, καθότι οὐδέ πρόθεσιν εἶχον ἐκεῖθεν ἀναχωρῶν τοῦ νὰ περιγράψω αὐτήν, παύω ἤδη τῆς περιγραφῆς, ἀναθέτων ταύτην εἰς ἕτερον εἰ Θεός δώη, // (σελ. 529) περίστασιν μετασκευασμένην ἅμα ἐπί τό βέλτιον «αἰεὶ γάρ αἱ δεύτεραι σκέψεις τῶν πρώτων (sic) σοφώτεραι». Παρακαλῶ δέ τοὺς ἀκροατάς ἵνα μὴ ἐπιστῶσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀυστηροὶ ἐπικριταί, ἔχοντες μάλιστα ὑπ' ὄψιν τό πρωτόπειρον τοῦ γράψαντος, τοῦ καί παντοίων στερουμένου γνώσεων.

Περί τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς καλῆς καί κακῆς συναναστροφῆς.

Προοίμιον.

Προθέμενος ἵνα περί τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς καλῆς καί τῆς κακῆς συναναστροφῆς πραγματευθῶ, τοσαύτην παρά δόξαν περί τήν σπουδαίαν ταύτην πραγματείαν τήν δυσχέριαν εὔρον, ὥστ' ἐπ' ἀληθείας ἤθελον ἀπώσει πέραν τοῦ σπουδαστηρίου μου τήν περί τοῦτο διατριβήν μου, ἐάν δέν ἔβλεπον μὲ ὄμμα λυγγέως τήν μεγίστην ἦν πάντως ἐκ ταύτης καρπώσομαι ὠφέλειαν, καί ἐάν ὀλοσχερῶς δέν κατειχόμεν ὑπό σφοδροῦ τινός καί ἀνεκφράστου περί τούτου ἔρωτος ὅστις οὐκ οἶδα πόθεν μοι ὑπείσελθόν, τήν καρδίαν μου ἀναμοχλεύει· ὑπό τούτων λοιπόν παροτρυνόμενος, καί ἄλλοθεν δέ προδιατεθειμένος, ἄπτομαι τοῦ ἔργου τήν θείαν ἐπικαλεσάμενος ἀντίληψιν.

Πᾶς τις τῶν φρονίμων, φρονῶ, ὁμολογεῖ, ὅτι οὐδέν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ ἡδύτερον, ἐπαινετώτερον, ποθεινότερον, καί ἱερώτερον, τῆς μετὰ χρηστῶν καί σωφρῶνων συναναστροφῆς, τοιαύτης οὔσης, ὥστε καί περί τήν ἀνάπτυξιν τῶν ἐμφύτων δυνάμεων, ἅς ὁ ἄνθρωπος μόνος τῶν ἐπὶ γῆς ἐμψύχων ὑπό τοῦ Πλάστου αὐτοῦ ἔλαβεν τά μάλιστα νὰ συντελῆ, καί νὰ ἀναδεικνύῃ τόν ἄνθρωπον εἰς τήν κοινωνίαν τῶν χρηστῶν καί ὑποληπτικῶν, ἀληθῶς πεπαιδευμένον.

«Ἐσθλῶν μὲν γάρ ἀπ' ἐσθλά διδάξας, ἦν δέ κακοῖσι συμμιγείς, ἀπωλεῖς καί τόν ἐνόντα νόον (Θέογνις)». Ἀπόφθεγμα τῷ ὄντι φιλοσοφικώτατον, ἀντηχοῦν ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης καί τό

όποϊον πᾶς νέος ὁπαδός τῆς ἀρετῆς, ἐάν ἔχη ὑπ' ὄψιν δέν δύναται νὰ ἐκτραπῆ τῆς εὐθείας ὁδοῦ καί κατακρημνισθῆ εἰς τόν βυθόν τῆς ἀπωλείας, εἰ δέ μή ἐπόμενον εἶναι νὰ γίνηται πρόοδος ἀντίστροφος ὅτι δέ τοῦτο οὕτως ἔχει, ἔρχου καί ἴδε.

Ἐάν τῷ ὄντι στρέψη τις τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ περὶ τόν μετὰ χρηστῶν καί σωφρόνων συναναστρεφόμενον, καί ἐν γένει περὶ πολλοῦ ποιούμενον τήν ἀκριβῆ φυλακὴν ἐκείνων, ἅτινα δύναται νὰ μορφώσῃ τόν καλόν ἀγαθόν ἄνδρα πρὸς τε ἑαυτόν καί πρὸς τήν κοινωνίαν, θέλει ἰδεῖ αὐτόν οὐ μόνον τῆς τύψεως τοῦ ἀληθεστάτου καί δικαιοτάτου κριτηρίου τοῦ συνειδότος αὐτοῦ ἀπηλλαγμένον, ἀλλά καί τοῖς πᾶσι καύχημα καί σεπτόν σεμνολόγημα καθιστάμενον. Ἐάν δέ καί περὶ τόν συναναστρεφόμενον μετὰ φαύλων καί κακοήθων καί ἐν γένει τοιούτων ἀνθρώπων, οἵτινες, ὡς μή ὄφειλε, ἄθλιοι καί τῆς κοινωνίας μολύσματα ἐπικίνδυνα ἀποβαίνουσι, θέλει ἰδεῖ αὐτόν ὅτι ἐν // (σελ. 530) ἀρχῇ ἔτι τῆς μετὰ τούτων σχέσεως αὐτοῦ, τὰς ὑγιεῖς ἀπολακτίσας φρένας, μεταλαμβάνει πᾶν αὐτῶν πάθος, πᾶν αὐτῶν ἐλάττωμα, πᾶσαν αὐτῶν κακίαν καί παίγνιον τῶν παθῶν γενόμενος, ἀγνοεῖ ὁ τλήμων, ἀγνοεῖ τήν ὀλισθηρὰν εἰς ἣν ἀμβλυώττων προχωρεῖ κατωφέρεια, καί τόν ζόφον τόν ζοφώδη, εἰς ὃν ὑπό ἀπερισκεψίας καί ἀνοησίας κατεχώσθη.

ὁ αὐτός

Ἰωακεῖμ π. Κωνσταντίνου.